

A stylized, light blue illustration of a plant with several leaves and a cluster of small, round buds or flowers, positioned on the left side of the page against a dark blue background.

LESEOPPLÆRING OG MORSMÅL(SSTØTTE)

Ingrid Alnes Buanes

อินรี

Universets mørke side

Trygve Buanes
Institutt for fysikk og teknologi
Universitetet i Bergen

HVORFOR

tror vi det finnes mørk materie?

HVA

tror vi den mørke materien er?

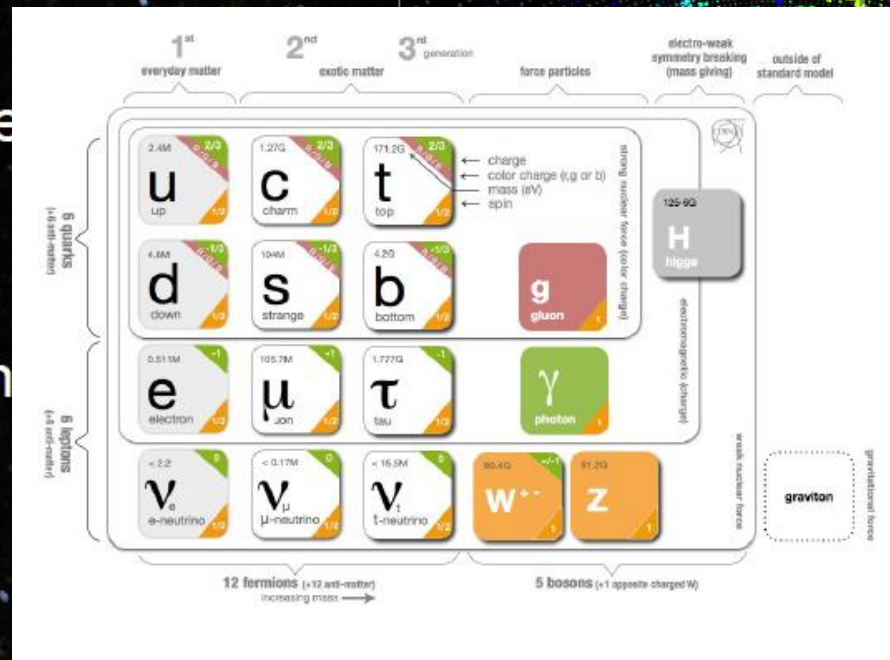
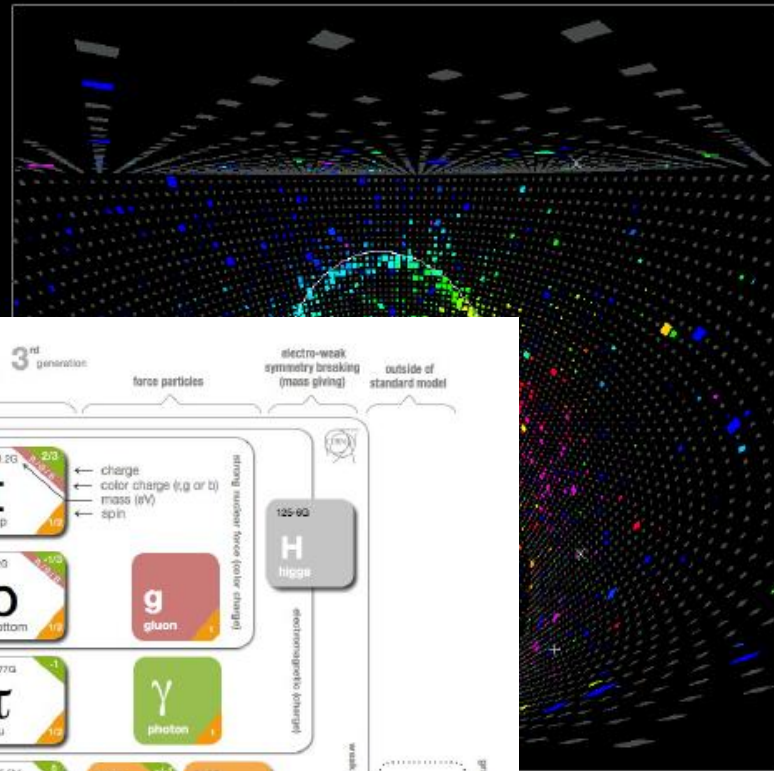
HVORDAN

skal vi finne ut hva den mørke materien egentlig er?

Kosmiske budbringere

- Nøytrinoer
 - Nest mest tallrike partikkel i universet (etter fotoner)

- Nøytrale – peke til kilden
- Ekstremt vanskelige å detektere

Læringsmål

- **Kunnskapsmål:**

- Vite hva fonologisk bevissthet er
- Få oversikt over forskjellige typer alfabeter/skriftsystemer
- Vite hvor du finner materiell til morsmålsstøtte

- **Ferdighetsmål:**

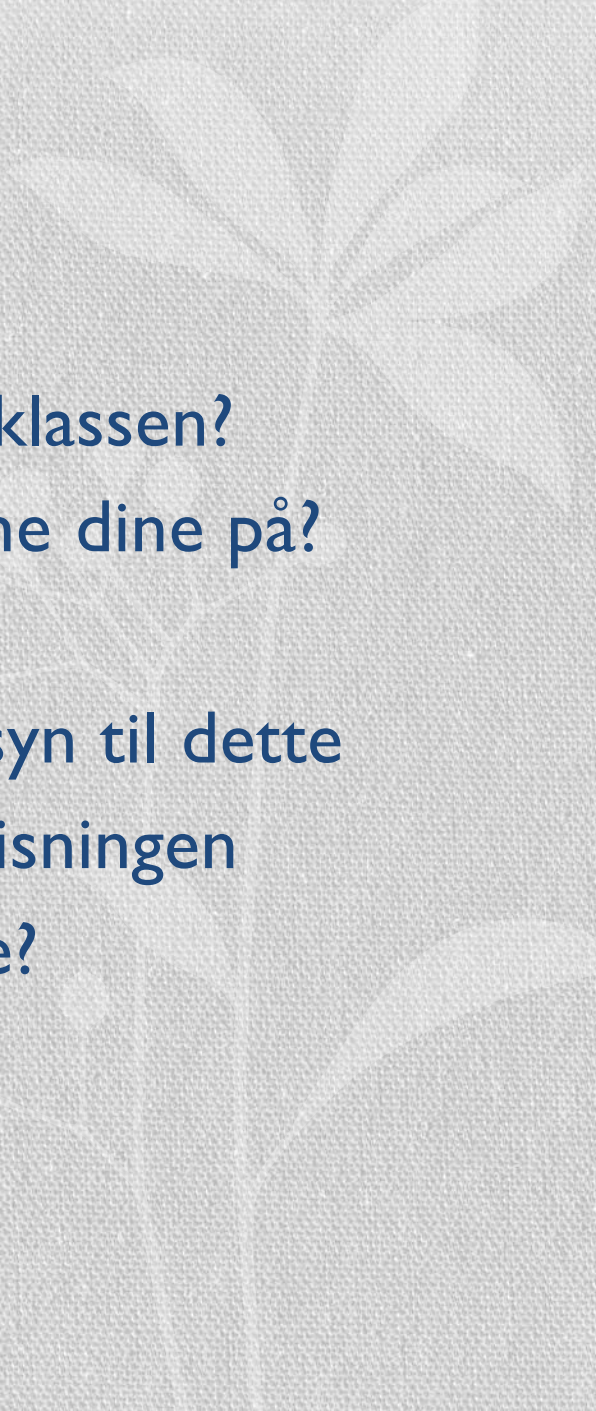
- Kunne avkode geez-alfabetet (tigrinja)
- Kunne fortelle hvordan du har det på somali

- **Forståelsesmål:**

- Få innsikt i hvordan det er å være nybegynnerleser/en dårlig leser

- **Endringsmål:**

- Ha deltakernes leseferdigheter og morsmål i bakhodet når du forbereder, gjennomfører og evaluerer undervisning.

Hvilke morsmål har du i klassen?
Hvilket lesenivå er deltakerne dine på?
Hvordan kan du best ta hensyn til dette
når du planlegger undervisningen
for deltakerne dine?

Leseutvikling (Jean Chall 1979)

- Førlesing (1/2 - 6 år)

- Kodeknekking (6-7 år)

- Flyt og stadfesting (7-9 år)

- Lese for å lære noe nytt (9-14 år)

- Lese med ulike synspunkt (15-17 år)

- Lesing som konstruksjon og dekonstruksjon (18+)

Leseopplæringsprinsipp nr. 1

- Muntlig før skriftlig!

Det var en gang en gammel kone som

var gift med en gammel _____.

Det gamle paret hadde en liten .

Den lille het Gråpus.

- Lesing = avkoding x forståelse x motivasjon
- Barn har et ordforråd på 8-10.000 ord når de lærer å lese

Kalender

Yr

iBooks

Book Creator

les2hd

Lesebogen

NRK Super

King of Math

Menneskekr...

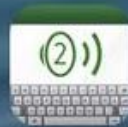
QuickVoice

Bitsboard Pro

Se bokstavlyden

Skoleskrift 2

Interaktive H...

Ordlek XL

Mattilbud

Safari

Mail

Videoer

Musikk

I I I I I I I I I I

W W W W W W W W W W

O O O O O O O O O O

C C C C C C C C C C

U U U U U U U U U U

J J J J J J J J J J

Fonologisk bevissthet

- Formsiden av språket
- Langt eller kort ord?
- Hva rimer det på?
- Hvilken lyd begynner ordet på?
- Hører du m i dette ordet?
- Tapa!
- Stavelsesbevissthet
- Fonembevissthet
- Fonemet (lyd) symboliseres med grafem (bokstav) F

Oppsummer for naboen din:

Hva er fonologisk bevissthet?

Hvorfor trenger vi dette for å lære å lese?

Forskjellige typer alfabeter

- Ekte alfabeter
 - Norsk, somali, russisk
- Konsonantbaserte alfabeter
 - Arabisk, persisk
- Stavelsesbaserte alfabeter
 - Tigrinja, thai
- Tegnbaserte skriftsystemer
 - Kinesisk

(LESLLA-symposium 2011, Howard Nicholas: "Phonological awareness across languages")

Forskjellige typer alfabeter

- **Ekte alfabeter**
 - Norsk, **somali**, **russisk**
- Konsonantbaserte alfabeter
 - Arabisk, persisk
- Stavelsesbaserte alfabeter
 - Tigrinja, thai
- Tegnbaserte skriftsystemer
 - Kinesisk

(LESLLA-symposium 2011, Howard Nicholas: "Phonological awareness across languages")

Somali ("ekte alfabet")

x = 'h'

1 = kow

2 = labo

3 = saddex

4 = afar

5 = shan

6 = lix

7 = toddobo

8 = sideed

9 = sagal

10 = toban

Russisk ("ekte alfabet")

- телефон
- радио
- библиотека
- Ирис

б = b

н = n

д = d

р = r

ф = f

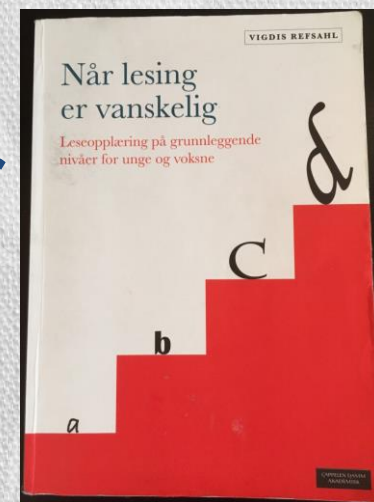
с = s

и = i

о = å

л = l

Utvikling av avkodingsferdigheter

LOGOGRAFISK AVKODING

(ALFABETISK-FONEMISK LESESTADIUM)

DELVIS FONOLOGISK OG KOMPENSATORISK AVKODING

(ALFABETISK-FONEMISK LESESTADIUM)

FULLSTENDIG OG KONTROLLERT FONOLOGISK AVKODING

ORTOGRAFISK AVKODING

Utvikling av avkodingsferdigheter

LOGOGRAFISK AVKODING

(ALFABETISK-FONEMISK LESESTADIUM)
DELVIS FONOLOGISK OG KOMPENSATORISK AVKODING

(ALFABETISK-FONEMISK LESESTADIUM)
FULLSTENDIG OG KONTROLLERT FONOLOGISK AVKODING

ORTOGRAFISK AVKODING

Logografiske lesere

Utvikling av avkodingsferdigheter

LOGOGRAFISK AVKODING

(ALFABETISK-FONEMISK LESESTADIUM)
DELVIS FONOLOGISK OG KOMPENSATORISK AVKODING

(ALFABETISK-FONEMISK LESESTADIUM)
FULLSTENDIG OG KONTROLLERT FONOLOGISK AVKODING

ORTOGRAFISK AVKODING

Utvikling av avkodningsferdigheter

LOGOGRAFISK AVKODING

(ALFABETISK-FONEMISK LESESTADIUM)

DELVIS FONOLOGISK OG KOMPENSATORISK AVKODING

(ALFABETISK-FONEMISK LESESTADIUM)

FULLSTENDIG OG KONTROLLERT FONOLOGISK AVKODING

ORTOGRAFISK AVKODING

Utvikling av avkodingsferdigheter

LOGOGRAFISK AVKODING

(ALFABETISK-FONEMISK LESESTADIUM)
DELVIS FONOLOGISK OG KOMPENSATORISK AVKODING

(ALFABETISK-FONEMISK LESESTADIUM)
FULLSTENDIG OG KONTROLLERT FONOLOGISK AVKODING

ORTOGRAFISK AVKODING

<http://fagsnakk.no/norskandresprak/2017/02/08/leseopplaering/>

Leseopplæring for voksne innvandrere

Postet i norsk andrespråk 8. februar 2017 av Ingrid Alnes Buanes

Jeg er leselærer – og jeg skal forklare hva jeg mener med det. Det er vanskelig å lære å lese samtidig som man lærer et nytt språk. Og det er vanskelig å lære et nytt språk samtidig som man lærer å lese. Mange av deltakerne trenger mye tid på å automatisere det latinske alfabetet, og parallelt med dette skal de bli kjent med en mengde nye teksttyper. Gir vi deltakerne nok interessante lesetekster på riktig språk- og lesenivå, gir vi dem muligheter til å selv ta ansvar for å sette fart i læringsprosessen sin. Det er for meg en viktig læreroppgave.

1. Norskopplæring versus leseopplæring

Fullstendig og kontrollert fonologisk avkoding

- Aa Ee Ll li Bb Dd ...
- kj skj sj ng nk
- ai ei øy au
- Tr..., br..., fr..., sk..., skr..., spr..., ...lsk, ...rsk,
- En gutt, gutten, gutter, guttene
- Forklare, misforståelse, ...innledning
- Jeg hjelper deg gjerne med de oppgavene mens det regner!

Utvikling av avkodingsferdigheter

LOGOGRAFISK AVKODING

(ALFABETISK-FONEMISK LESESTADIUM)
DELVIS FONOLOGISK OG KOMPENSATORISK AVKODING

(ALFABETISK-FONEMISK LESESTADIUM)
FULLSTENDIG OG KONTROLLERT FONOLOGISK AVKODING

ORTOGRAFISK AVKODING

Utvikling av avkodingsferdigheter

LOGOGRAFISK AVKODING

(ALFABETISK-FONEMISK LESESTADIUM)

DELVIS FONOLOGISK OG KOMPENSATORISK AVKODING

mye gjetting, (fort), mye feil

(ALFABETISK-FONEMISK LESESTADIUM)

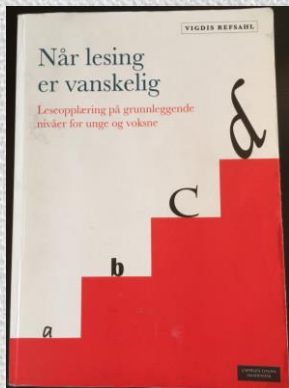
FULLSTENDIG OG KONTROLLERT FONOLOGISK AVKODING

langsom, riktig lesing, analysearbeid

ORTOGRAFISK AVKODING

automatisert

Forskjellige typer alfabeter

- Ekte alfabeter
 - Norsk, somali, russisk
- **Konsonantbaserte alfabeter**
 - **Arabisk**, persisk
- Stavelsesbaserte alfabeter
 - Tigrinja, thai
- Tegnbaserte skriftsystemer
 - Kinesisk

(LESLLA-symposium 2011, Howard Nicholas: "Phonological awareness across languages")

Arabisk (konsonantbasert alfabet)

- Konsonantene skrives (fra høyre til venstre)

بن = بن
(bonn) = n b

- Nybegynnere får korte vokaler markert: بُن

- Lange vokaler skrives ا و ي
a w/o j/i

ن ا ر
r a n

نار
(naar)

Arabisk språk

- Har tre korte og tre lange vokaler
- a - i - o
- a/æ - i/e - o/å

- Ingen konsonantforbindelser i begynnelsen av stavelsen
- (Norsk har mange: st..., sm..., kr..., tr..., str..., skr..., tv..., sk..., bl...)

- Noen få konsonantforbindelser i slutten av stavelsen (2 konsonanter)
- (Norsk har mange: ...sk, ...lsk, ...rt, ...fs, ...kt, ...lmsk, ...lmskt)

العربية

Arabiske lyder

العربية

 ا Iran	 ا ærnæb	 ا ibra	 ا osra	 ا ain	 ا awraaq
 ل laimoon	 م moftæh	 ن naar	 ر rozz	 ف færawlæ	 ب bætta
 س sæmæk	 ص şarşoor	 ز zaeraafæ	 ظ zarf	 ش sjæms/ skjæms	
 ي jædd	 و wardæ	 ج djæmæl	 ه hæræm	 ح hışaan	 ع inæb
 ت tufææh	 ط taaira	 د diik	 ض dīfd-	 ث thællææjæ	 ذ dhorra
 ك kælb	 ق qoraan	 غ ghoraab	 خ kharoof		

 a Iran	 e i ebra/libra		 o å osra/åsra		
 s sæmæk	 n naar	 l laimoon	 m moftæh	 r rozz	
 t tofaæh	 f faerawlæ	 h hæram	 k kælb	 d diik	
العربية g	العربية v	 b bættæ	العربية p	العربية u	 j jædd
 æ æmæb	العربية ø	العربية y	العربية ng / nk	 sj / skj sjæms/ skjæms	العربية kj
 ai sain	العربية ei	العربية (oi)	العربية au	العربية øy	

Hvorfor gjør arabisktalende disse feilene?

1. biler → bilr
2. doktor → dktor
3. traktor → teraktor
4. blir → bilir
5. gitar → kitar
6. politi → boliti

Forskjellige typer alfabeter

- Ekte alfabeter
 - Norsk, somali, russisk
- Konsonantbaserte alfabeter
 - Arabisk, persisk
- **Stavelsesbaserte alfabeter**
 - **Tigrinja**, thai
- Tegnbaserte skriftsystemer
 - Kinesisk

(LESLLA-symposium 2011, Howard Nicholas: "Phonological awareness across languages")

Tigrinja

Tigrinjalyder						
 'æ ኣ sjæwit	 'o ኣ sor	 'i ኣ 'id	 'a ኣ 'af	 'e ኤ 'Eritra	 'ö ኣ 'ögri	 'ä ኣ 'ämä
 m ሞ merkeb	 n ን nebri	 ñ ኸ föhöña	 l ለ löbbi	 r ር rösas		
 s ስ söga	 sj ሸ sjæwit	 z ዘ zönab	 tj ቸ tjao	 dj ድ djebena	 f ፍ fas	 v ቨ velä
 s' ጽ s'öhaj	 p' ጵ p'ap'as	 t' ጥ t'öraz	 tj' ጭ tj'öro	 k' ቅ k'elebiet	 kh' ቕ fökh'ri	
 b ብ begiᶜ	 p ጥ pälis	 t ት telefän	 d ድ debena	 g ግ gereb	 k ከ kelbi	 kh ኸ kâkhâb
 j ጆ Jemen	 w ወ werhi	 h ህ hiab	 ḥ ሕ ḥawi	 ᶜ ዕ ᶜarat		

Tigrinja-/geez-alfabetet

- Geez-alfabetet: geez, tigrinja og amharisk
- Stavelsesalfabet

ካ ኬ ክ ኮ ኰ

ka ke ki ko k

ላ ሌ ላ ሎ ላ

la le li lo l

Hva står det her?

ኮካ ኮላ

Les tigrinja

- Hva slags leser er du når du leser tigrinja?
- Delvis fonologisk og kompensatorisk leser?
- Kontrollert fonologisk leser?
- Finner du roen til å gjøre avkodingsjobben skikkelig, eller får du tidspress og begynner å gjette?

Fasit

<u>ማማ</u>	= mamma
<u>ሬማ</u> 1000	= Rema 1000
<u>ሪማ</u>	= Rimi
<u>ኩካ ኩላ</u>	= Coca Cola
<u>ፉቲ</u>	= foto
<u>ቴሌፉን</u>	= telefon
<u>ኑኪአ</u>	= Nokia
<u>ኩሉኒ</u>	= koloni
<u>ሳሬት</u>	= <u>saret</u> (= edderkopp)
<u>ማካሩኒ</u>	= makaroni
<u>ካሜራ</u>	= kamera
<u>አሜሪካ</u>	= Amerika
<u>ሱሳ</u>	= sosa (= seksti)
<u>ፑሊቲ</u>	= politi
<u>ሙኑፑል</u>	= monopol
<u>ሉኩሙቲቭ</u>	= lokomotiv
<u>ቪታሚን</u>	= vitamin
<u>ኩሴቲማ</u>	= kosetime
<u>ሳና ሱል</u>	= Sana sol

Forskjellige typer alfabeter

- Ekte alfabeter
 - Norsk, somali, russisk
- Konsonantbaserte alfabeter
 - Arabisk, persisk
- **Stavelsesbaserte alfabeter**
 - Tigrinja, **thai**
- Tegnbaserte skriftsystemer
 - Kinesisk

(LESLLA-symposium 2011, Howard Nicholas: "Phonological awareness across languages")

Thailyder

thai

 i mii	 e thalee	 æ p ^h æ	 a maa	 â k ^h ââ	 å tængmâå	 o poo	
 ü müü	 ö t ^h öö	 w wat	 j jong	 m müü	 n nöö	 ng ngoo	
 l ling	 r rong	 s sám	 f fan	 tj tjaang	 dj djai	 h hoo	
 p ^h p ^h üng	 p plaa	 b bââ	 t ^h t ^h ai	 t taa	 d dek	 k ^h k ^h ai	 k kai
 ai kai	 ao tao	 ia pia	 io k ^h io	 oa boa	 oi oi		
 ew ew	 üa süa	 iao k ^h aidjiao	 oai moai	 üai lüai			

Thai-alfabetet

- Stavelsesfokusert alfabet

ma

må

mi

mo

mæ

m a

å m

m i

m
o

æ m æ

å gr

อิงรี

- n g r

Mer om thai

- Tonespråk
- Hver stavelse har likt trykk
- Hver stavelse meningsbærende
- Veldig få uttalte konsonantforbindelser (kl, pl)
- Skiller mellom kort og lang vokal
- Noen skiller mellom r og l

Uttaleproblemer på norsk

- Ord på thai kan slutte på
 - t, k, p
 - n, ng, m
 - Vokaler og halvokaler (w, j)
- Uttaleproblemer finalt:
 - l → n
 - f → p
 - s → t
 - r → n/kuttes ut

Jobb med thai-deltakere

- Trykklette stavelser, intonasjon på ord og setninger
- Skille n, l og r
- Konsonantforbindelser
- Legg inn ekstra vokaler i en mellomfase
(hje-le-pe → hjelpe)
- Å dele opp lange ord i stavelser!

Utvikling av avkodingsferdigheter

LOGOGRAFISK AVKODING

(ALFABETISK-FONEMISK LESESTADIUM)
DELVIS FONOLOGISK OG KOMPENSATORISK AVKODING

(ALFABETISK-FONEMISK LESESTADIUM)
FULLSTENDIG OG KONTROLLERT FONOLOGISK AVKODING

ORTOGRAFISK AVKODING

Lær somali!

Kani wa ... (hankjøn).

Tani wa ... (hankjøn).

.

Kani wa

.

Tani wa

Hvordan går det?

Ma ticcun aɥɔɔ?
Wəun ticcun aɥɔɔ.

Jeg/han/hun har det bra.

Wæu fiican ahaay.

wuu fiican yahay.

way fiican tahay.

Skriftlig oppgave

. 🧑🏾‍🦱 Kanu was
. 🧑🏾‍🦱 Tanu was

. 🧑🏾‍🦱 wuu naciit uay
. 🧑🏾‍🦱 way naciit uay

Kani was Rage. Rage wuu fiican yahay.

Kani was Ibrahim. Ibrahim wuu fiican yahay.

Kani was Abdi. Abdi wuu fiican yahay.

Kani was Hassan. Hassan wuu fiican yahay.

Tani was Amina. Amina way fiican tahay.

Tani was Saïda. Saïda way fiican tahay.

Tani was Ida. Ida way fiican tahay.

Kani waa Rage. Rage wuu fiican yahay.

Kani waa Ibrahim. Ibrahim wuu fiican yahay.

Kani waa Abdi. Abdi wuu fiican yahay.

Kani waa Hassan. Hassan wuu fiican yahay.

Tani waa Amina. Amina way fiican tahay.

Tani waa Saida. Saida way fiican tahay.

Tani waa Ida. Ida way fiican tahay.

Forskjellige typer alfabeter

- Ekte alfabeter
 - Norsk, somali, russisk
- Konsonantbaserte alfabeter
 - Arabisk, persisk
- Stavelsesbaserte alfabeter
 - Tigrinja, thai
- **Tegnbaserte skriftsystemer**
 - **Kinesisk**

(LESLLA-symposium 2011, Howard Nicholas: "Phonological awareness across languages")

العربية

中國

עברית

français

english

af soomaali

Morsmålsstøtte

- Får deltakerne dine snakke morsmålet sitt i klassen?
 - Når? Hele tiden eller bare av og til?
- Legger du opp til morsmålsstøtte i klassen din?
Hvis ikke – hva hindrer deg?

Hvorfor morsmålsstøtte?

Språk og kommunikasjon
er ikke bare et middel for å lære,
men selve grunnvilkåret for
at læring og tenking kan skje.

Dyste, Olga (2001): Dialog, samspill og læring

Bygge på noe kjent

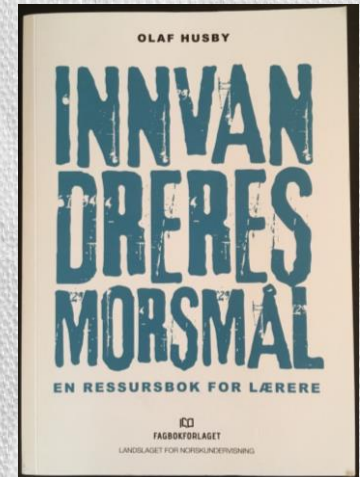
Hvis førstespråket ignoreres,
eller læringsmiljøet er ensidig opptatt av andrespråket,
kan det føre til en passivisering
av de erfaringer, ferdigheter og kunnskaper
eleven har gjennom dette språket,
og muligheter for refleksjon gjennom språket.

Hvordan aktivisere morsmålet?

- Bare norsklærer
- Norsklærer + morsmålmateriell
- Norsklærer + språkhjelpere
- Norsklærer + tospråklig lærer

Bare norsklærer

- Vit litt om deltakernes morsmål
- La deltakerne lære deg noe på sitt språk (morsmålet er hjertespråket)
- Morsmålet er tenkespråket
- La deltakerne summe i morsmålsgrupper
 - Abstrakte emner

Norsklærer + materiell

 a ananas	1 e en	 i is
--	--------------	--

 i il	 o uur
 l libaax	 m miis

 s sâm	 n noo	 l ling
---	---	--

 l lampe	
 h hus	

 k katt	 d dør	
 t telefon	 f fisk	 h hus

 g nitar	 v vindu	 b bil	 p politi	 u mus	
---	---	---	--	---	---

 t telefôn	 f fas	 h hiab	 k kelbi
--	--	---	---

 ng / nk penger / minibank	 sj / skj skjorte
--	---

العربية

 m moftæh	 r rozz
 k kælb	 d diik

 ai hai	 ei vei	 (oi) oi	 au sau
--	---	---	--

eye

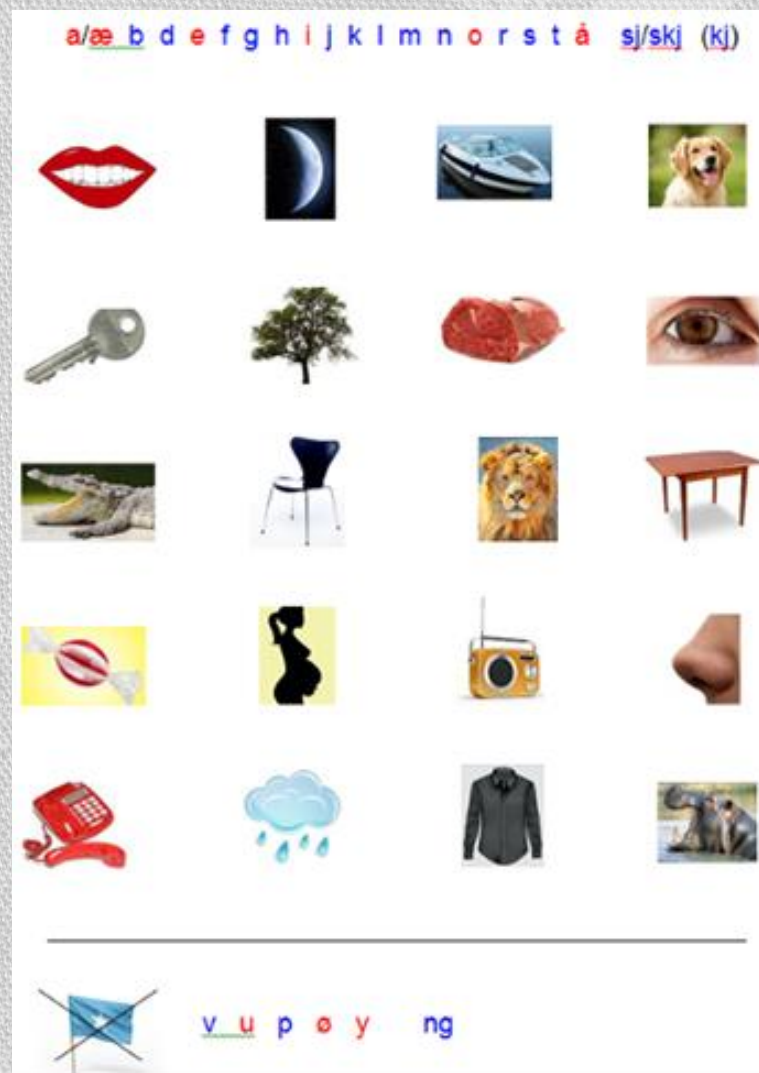
Lydoversikter

Somaliske ord til de norske bokstavlydene

					
 a aa	 e ee	 i ii	 o uur	 å roob	
 s san	 n nac nac	 l libaax	 m miis	 r radiyo	
	 f fure	 h hibib	 k kursi	 d doon	
 g geed		 b bil	 u	 p	 j yaxaas
 æ a:l	 ø	 y	 ng	 sj / skj shaati	 kj (jeer)
 ai kaan	 ei weed	 oi qoys	 au	 øy	

Bokstavopplæring med morsmålsstøtte

- Lyden 'S'
- Har somali lyden s?
- Kan du finne et ord som begynner på s?
- Klipp ut
- Lim inn i alfabetboken

Latinisering

- Begynn med de lydene som er felles!

					
a	b	d	f	h	i
					
j	k	l	m	n	o
				r	s
أ	ب	د	ف	ه	ا
ي	ك	ل	م	ن	ا
ر	س	ت	ش	t	sj
æ	أ				

Språkhjelpere

- Viderekomne norskkursdeltakere på spor 2 er hjelpere i norsk-/leseopplæringen.
 - Som hjelpere/gruppeledere/tolker i undervisningen
 - Språkhjelperkurs, teori og praksis
- Spor 1-deltakernes ressurser blir frigjort ved at hjelperne får bruke og anerkjent sine ressurser

Språkhjelperkurs

- Prat om praksis
- Minikurs i pedagogikk/metodikk
- Prat om oppgaver
- Kontrastive diskusjoner
- Forbereder undervisning
- Pedagogisk utdanning i Norge
- Vi lærer av hverandre!

Tospråklig lærer

- Opplæring av morsmåslærere
- Samarbeid med morsmåslærere

Spør I-deltakerne sier:

«Nå forstår vi.
Før leste vi bare,
men forsto ikke.»

«Vi mister motivasjonen
når vi ikke forstår.
Nå er vi motivert igjen.
Før følte jeg meg
som en sinnssyk,
det vil si at
det virker på psyken
når du ikke greier
å følge med.»

Språkhjelperne sier:

«Jeg har lært
å forklare nye ord
ved å knytte dem
til noe kjent.»

«Jeg har lært å oppmuntre
deltakerne.»

«Det er viktig å se på oppgavene
før praksis og forberede
undervisningen;
tenke over hvordan man skal
forklare oppgavene.»

<https://www.kompetansenorge.no/Norsk-og-samfunnskunnskap/Methodisk-veiledning/>

The screenshot shows a web browser window with the URL <https://www.kompetansenorge.no/Norsk-og-samfunnskunnskap/Methodisk-veiledning/>. The page header includes the logo for KOMPETANSE NORGE, navigation links for 'Om oss' and 'English', and a search bar. The breadcrumb trail reads 'Forside > Norsk og samfunnskunnskap > Methodisk veiledning'. On the left, a sidebar menu lists several categories under 'Methodisk veiledning': 'Metoder for alfabetisering og spor 1', 'Metoder for alle spor', 'Bakgrunnstoff', 'Vurdering', and 'Om læreplan og rammeverk'. A red arrow points to the first item. The main content area features the title 'Methodisk veiledning' and the subtitle 'Veiledning til Læreplan i norsk og samfunnskunnskap for voksne'. Below this is a large yellow banner with a red bar and the text 'Methodisk veiledning'.

https://www.kompetansenorge.no/Norsk-og-samfunnskunnskap/Methodisk-veiledning/#Metoderforalfabetiseringogspor1_2

Methodisk veiledning

Metoder for alfabetisering og spor 1

Metoder for alle spor

Bakgrunnsstoff

Vurdering

Om læreplan og rammeverk

Metoder for alfabetisering og spor 1

[Opplæring av språkhjelpere \(pdf\)](#)

Artikkel av Ingrid Alnes Buanes og Kathrine Lehne, 2014

[Materiell på morsmål i lese- og skriveopplæringen \(pdf\)](#)

Artikkel av Ingrid Alnes Buanes og Kathrine Lehne, 2014

[Lese- og skriveopplæring \(pdf\)](#)

Artikler av Vigdis Alver, 2013

[Morsmålsstøttet leseopplæring \(pdf\)](#)

Artikler av lærere ved Nygård skole i Bergen, 2013

[Skrive seg til lesing, STL+](#)

Tekst og film om metoden

Læringsmålene var

- **Kunnskapsmål:**

- Vite hva fonologisk bevissthet er
- Få oversikt over forskjellige typer alfabeter/skriftsystemer
- Vite hvor du finner materiell til morsmålsstøtte

- **Ferdighetsmål:**

- Kunne avkode geez-alfabetet (tigrinja)
- Kunne fortelle hvordan du har det på somali

- **Forståelsesmål:**

- Få innsikt i hvordan det er å være nybegynnerleser/en dårlig leser

- **Endringsmål:**

- Ha deltakernes leseferdigheter og morsmål i bakhodet når du forbereder, gjennomfører og evaluerer undervisning.

Med bakgrunn i det du har hørt i dag:

Hvilke morsmål har du i klassen?

Hvilket lesenivå er deltakerne dine på?

Hvordan kan du best ta hensyn til dette
når du planlegger undervisningen
for deltakerne dine?